

Aan de Gemeenteraad.

Raadsvergadering d.d. : 13 MAART 2025
Commissie : Samenleving
Portefeuillehouder : mevrouw A. Gamri (wethouder)
Zaaknummer : 1285610
Productiedatum : 14 januari 2025

Onderwerp

Dit voorstel gaat over de vaststelling van de Verordening leerlingenvervoer Bloemendaal 2025.

Voorgesteld besluit:

De raad van de gemeente Bloemendaal;

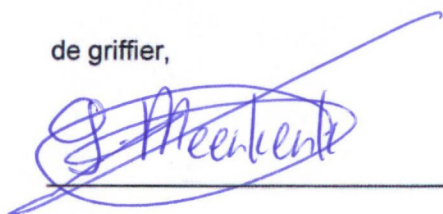
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 28 januari 2025

besluit:

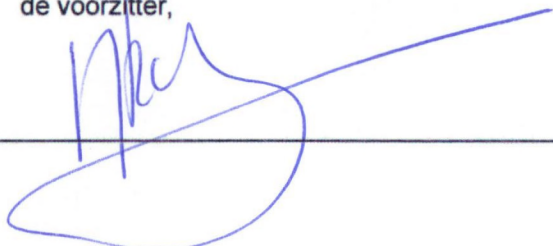
De Verordening leerlingenvervoer Bloemendaal 2025 vast te stellen.

De raad voornoemd, d.d. 13 MAART 2025

de griffier,

de voorzitter,

2025000179

Voorgesteld besluit

De raad van de gemeente Bloemendaal besluit de Verordening leerlingenvervoer Bloemendaal 2025 vast te stellen.

Aanleiding en beoogd effect

Voor sommige leerlingen is de afstand naar school te groot, of zij kunnen door een structurele handicap niet zelfstandig naar school reizen. In deze gevallen kunnen ouders en leerlingen een beroep doen op de gemeente. De gemeente is, onder bepaalde voorwaarden, verantwoordelijk voor het bieden van ondersteuning bij het vervoer van en naar school. De regels voor deze ondersteuning zijn vastgelegd in de *Verordening Bekostiging Leerlingenvervoer Bloemendaal 2022*. Sinds de vaststelling van deze verordening zijn er echter ontwikkelingen die aanpassing wenselijk maken. De voorgestelde wijzigingen omvatten onder andere een verbeterde leesbaarheid en een duidelijker beoordelingskader. Dit voorstel bespreekt de aanpassingen die nodig zijn om de verordening beter af te stemmen op de huidige situatie en de behoeften van de leerlingen.

Het beoogde effect van de nieuwe verordening is een efficiënter en duidelijker proces voor het leerlingenvervoer. Door het vaststellen van een helder beoordelingskader kunnen aanvragen sneller en beter worden afgestemd op de specifieke behoeften van de leerling. De verantwoordelijkheid voor het schoolbezoek blijft daarbij bij de ouders en de nadruk ligt waar mogelijk op wat een leerling zelf kan. De verordening heeft als doel het toekennen van bekostiging voor het goedkoopst passende vervoer naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school, zodat passend onderwijs voor alle leerlingen toegankelijk blijft.

Politieke keuzeruimte

De raad heeft de wettelijke plicht om een verordening vast te stellen voor het leerlingenvervoer. Deze verplichting is vastgelegd in artikel 4 van de Wet op het primair onderwijs (Wpo), artikel 4 van de Wet op de expertisecentra (Wec) en artikel 8.29 van de Wet voortgezet onderwijs 2020 (Wvo 2020). Vanuit deze wetten zijn gemeenten verplicht de vervoerskosten te bekostigen die het college noodzakelijk acht voor schoolbezoek.

Modelverordening

De nieuwe modelverordening van de VNG heeft als basis gediend voor de opstelling van de Verordening leerlingenvervoer Bloemendaal 2025. Gemeenten kunnen zelf bepalen of zij gebruik willen maken van de nieuwe VNG modelverordening.

Gedachtegang

Per 23 april 2024 is de nieuwe modelverordening voor leerlingenvervoer beschikbaar gekomen van de VNG. Deze verordening is ontwikkeld om de leesbaarheid en structuur van de vorige versie te verbeteren. De eerdere modelverordening werd als te beleidsmatig ervaren en de formuleringen waren niet altijd even duidelijk. Ook waren er landelijk veel vragen over de berekening van de eigen bijdrage en het drempelbedrag. De nieuwe modelverordening beoogt hier meer helderheid in te bieden en de uitvoering van de regeling te verbeteren.

De wetgeving en jurisprudentie op het gebied van leerlingenvervoer zijn sinds 2020 inhoudelijk niet gewijzigd. De directe gevolgen voor gemeenten van deze nieuwe verordening zijn hierdoor beperkt zijn. De nieuwe modelverordening biedt echter praktische verbeteringen. Zo maakt de modelverordening een duidelijker onderscheid tussen verschillende soorten bepalingen, waardoor gemeenten beter inzicht krijgen in hun beleidsvrijheid. Daarnaast zijn in onze regio de

omstandigheden rondom het vervoer veranderd, wat het wenselijk maakt bepaalde zaken in de verordening aan te passen.

Huidige situatie regio

De huidige situatie binnen het leerlingenvervoer kenmerkt zich door grote druk op het vervoerssysteem. Dit heeft diverse oorzaken en brengt uitdagingen met zich mee voor de uitvoering van het vervoer door RegioRijder.

Zelfredzaamheid

Gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het bieden van een kader voor leerlingenvervoer, waarbij de nadruk ligt op de zelfredzaamheid van leerlingen en hun ouders. Door als gemeente meer in zelfredzaamheid te investeren, kunnen we het leerlingenvervoer ontlasten. We willen leerlingen aanmoedigen om, waar mogelijk, zelfstandig naar school te reizen. Wanneer dit niet haalbaar is, wordt onderzocht hoe we tot andere een passende oplossing kunnen komen.

Dit vraagt, meer dan voorgaande jaren, om een kritische blik bij de toekenning van vervoersvoorzieningen, met name voor de inzet van het leerlingenvervoer door RegioRijder. Er dient meer aandacht te zijn voor het ondersteunen van leerlingen naar zelfstandig(er) reizen en het bieden van vervoer alleen wanneer zelfstandig reizen echt niet mogelijk is en er geen passende alternatieven zijn. Deze benadering is ook terug te zien in de keuzes die zijn gemaakt in de nieuwe verordening.

Overzicht van wijzigingen

Bij een nieuwe verordening is het gebruikelijk om een overzicht bij te voegen van de wijzigingen ten opzichte van de oude verordening, vaak in de vorm van een "was-/wordt"-tabel. Vanwege de vele tekstuele aanpassingen en herstructureringen in de modelverordening bleek deze methode echter te onoverzichtelijk.

Daarom is gekozen voor een andere aanpak om inzicht te geven in de verschillen. In plaats van een "was-/wordt"-tabel is een overzicht toegevoegd waarin de Modelverordening van de VNG wordt vergeleken met de Verordening Bloemendaal 2025. Dit overzicht biedt duidelijkheid over de gemaakte keuzes specifiek voor Bloemendaal. Zie hiervoor 'Bijlage 2 - Vergelijking Modelverordening VNG met Verordening Bloemendaal 2025'.

Aanvullend op dit overzicht bieden we hieronder een inhoudelijke toelichting op de gemaakte keuzes. Hierbij wordt aangegeven waar de nieuwe verordening inhoudelijk afwijkt van de oude. Per artikel wordt, waar relevant, een toelichting gegeven.

Titel

In de nieuwe verordening is de term 'bekostiging' uit de naam gehaald. Deze term is in 2017 in de wetgeving vervangen door 'vergoeding'. Dit omdat het bij leerlingenvervoer gaat om het 'vergoeden' van kosten aan ouders. En aangezien de verordening meer regelt dan alleen de vergoeding, is nu, overeenkomstig met de modelverordening, gekozen voor de naam 'Verordening Leerlingenvervoer Bloemendaal 2025'.

Artikel 1. Definities

De definities sluiten waar mogelijk aan bij de omschrijving in de genoemde onderwijswetten. Als een begrip niet in de wetten wordt genoemd, wordt het in de definitie zo feitelijk mogelijk omschreven. Zo is bij de definitie van de term afstand ervoor gekozen specifiek de kortste route volgens de ANWB routeplanner te benoemen om discussies over verschillende uitkomsten tussen verschillende routeplanners te vermijden.

Artikel 3. Onderzoek

Bij de beoordeling van een aanvraag voor een vervoersvoorziening wordt niet alleen onderzocht wat ouders zelf kunnen organiseren, maar willen we ook het vervoersontwikkelingsperspectief van het kind kunnen meenemen. Daarom is in deze verordening opnieuw gekozen om de mogelijkheid van een persoonlijk vervoersontwikkelingsplan op te nemen. Hierbij is de minimale leeftijd vastgesteld op 10 jaar in plaats van de voorgestelde 9 jaar uit de modelverordening. De keuze voor 10 jaar is gebaseerd op praktijkervaringen in onze regio, waaruit blijkt dat 9 jaar niet realistisch is vanwege de verkeersdrukke en de soms complexe OV-mogelijkheden. Ook voor veel 10-jarigen zal zelfstandig(er) reizen soms nog niet haalbaar zijn. Het gaat hier dan ook om een ondergrens; wanneer zelfstandig reizen op 10-jarige leeftijd niet haalbaar blijkt, wordt dit uiteraard niet verplicht gesteld.

Artikel 6 Ingangsdatum voorziening

Gezien de druk op het vervoerssysteem kan niet altijd worden gegarandeerd dat aanvullend vervoer beschikbaar is op de door de aanvrager gewenste datum. Daarom is in onderdeel b het voorbehoud "zo mogelijk" opgenomen.

Artikel 7 Besluit

Door meer mogelijkheden te creëren om zelfredzaamheid te stimuleren, kan worden bijgedragen aan het ontlasten van het vervoerssysteem. In dit artikel is daarom opnieuw gekozen om de facultatieve opties van het persoonlijk vervoersontwikkelingsplan op te nemen, zoals ook in de vorige verordening het geval was. Nieuw is echter de toevoeging van de mogelijkheid om een vervoerstraining toe te kennen. Hiermee kan de gemeente leerlingen beter ondersteunen in hun ontwikkeling naar zelfstandig(er) reizen naar school.

In samenwerking met de regio wordt onderzocht welke vervoerstrainingen hiervoor kunnen worden ingezet.

Artikel 9 Afwijzingsgronden

In artikel 9 is vastgelegd wat het minimaal aantal kilometers is tussen woning en school, waarvoor een vervoersvoorziening kan worden toegekend. In de huidige verordening wordt een vervoersvoorziening toegekend als de afstand van de woning naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school:

- voor het basisonderwijs meer bedraagt dan zes kilometer;
- voor het speciale basisonderwijs meer bedraagt dan vier kilometer;
- voor het speciaal onderwijs meer bedraagt dan twee kilometer.

In de modelverordening wordt een afstand van 6 kilometer tot de dichtstbijzijnde toegankelijke school gehanteerd ongeacht of het gaat om basisonderwijs, speciale basisonderwijs of speciaal onderwijs. Dit is landelijk gezien een gebruikelijke bepaling. Ook sluit de afstand van 6 kilometer aan bij de in artikel 4, zevende lid, van de Wpo opgenomen bovengrens van 6 kilometer. Daarnaast is bij de buurgemeenten in onze regio de 6 kilometer ook de meest gangbare grens. De kilometergrens van het speciale basisonderwijs en speciaal onderwijs wordt hiermee vergroot naar 6 kilometer. Hiermee wordt zwaarder ingezet op de zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van deze ouders en kinderen. Belangrijk om te weten is dat wanneer het een gehandicapte leerling betreft de kilometergrens niet geldt. Onder een handicap verstaan wij personen met langdurige fysieke, mentale, intellectuele of zintuiglijke beperkingen die hen in wisselwerking met diverse drempels kunnen beletten volledig, effectief en op voet van gelijkheid met anderen te participeren in de samenleving.

Toekenning voorziening

Deze wijziging heeft directe gevolgen voor de toekenning van vervoersvoorzieningen. Voor maximaal 10 leerlingen uit de huidige groep met een vervoersvoorziening kan dit betekenen dat zij mogelijk niet meer in aanmerking komen voor een voorziening voor het nieuwe schooljaar. Met de ouders van deze leerlingen wordt tijdig contact opgenomen om te onderzoeken of zij het vervoer zelf kunnen regelen of bekostigen. Als blijkt dat een kind een handicap heeft die zelfstandig reizen belemmert, wordt alsnog gekeken naar een passende vervoersvoorziening.

Taalklas

Aan dit artikel van de modelverordening hebben wij zelf lid 2 toegevoegd. Dit lid richt zich specifiek op leerlingen die gebruik maken van 'taalklassen'. Volgens de VNG kunnen centrale taalklassen, schakelklassen of Internationale Schakelklassen (ISK) worden beschouwd als de 'dichtstbijzijnde toegankelijke school' voor nieuwkomers, omdat deze leerlingen door taalbarrières geen passend onderwijs kunnen volgen in reguliere klassen. In sommige gevallen is het wenselijk om deze leerlingen aanvullend te ondersteunen, omdat zij mogelijk nog niet vertrouwd zijn met de Nederlandse taal of met het openbaar vervoer.

Daarom stellen wij voor om voor leerlingen van basisschoolleeftijd, gedurende de eerste vijf weken van hun onderwijs in een taalklas, de genoemde afwijzingsgrond voor vervoer niet toe te passen. Dit maakt het mogelijk om hen gedurende deze periode passend te ondersteunen bij het vervoer naar de taalklas, ongeacht de afstand tot de school. Deze periode biedt de leerlingen de gelegenheid om zich het openbaar vervoer eigen te maken of zelfstandig te leren fietsen. Ervaringen van de afgelopen maanden tonen aan dat er een grote behoefte is aan een dergelijke regeling, en omliggende gemeenten bieden vergelijkbare mogelijkheden.

Voor leerlingen in het voortgezet onderwijs die een ISK bezoeken, geldt dat zij in principe alleen in aanmerking komen voor een vervoersvoorziening als zij gehandicapt zijn en daardoor niet in staat zijn zelfstandig de school te bereiken.

Artikel 10 Andere oplossing en Artikel 11 Aanwijzing opstapplaats

Beide artikelen komen inhoudelijk overeen met hetgeen in de huidige verordening staat, waarbij artikel 11 een facultatief artikel betreft. Ze bieden gemeenten flexibiliteit in het vinden van efficiënte en passende oplossingen voor het vervoer van de leerlingen.

Artikel 14 Tijdelijk verblijf buiten de gemeente

Deze facultatieve bepaling is opgenomen voor situaties waarin leerlingen al een vervoersvoorziening hadden, om de administratieve lasten voor ouders te beperken.

Artikel 16 Vervoersvoorziening naar stageadres

Overeenkomstig de huidige verordening wordt het facultatieve artikel voor vervoer naar de BSO niet opgenomen. Wel wordt de mogelijkheid voor vervoer naar een stageadres opgenomen, onder bepaalde voorwaarden. Dit is omdat stages een vast en structureel onderdeel kunnen uitmaken van een opleiding.

Artikel 17 Vervoerstraining

We zetten meer in op zelfredzaamheid en eigen kracht door in de verordening de mogelijkheid op te nemen om vervoerstrainingen in te zetten. Daarnaast blijft de optie voor het opstellen van een vervoerontwikkelingsplan beschikbaar.

Artikel 18 t/m 22

De artikelen 18 tot en met 22 bieden ruimte voor het verstrekken van ondersteuning op basis van de lichtst mogelijke inzet die nodig is. Hoewel de inhoud overeenkomt met de oude verordening, zijn de

opbouw en bewoordingen verbeterd om de toepasbaarheid ervan te vergroten en de uitvoering te vergemakkelijken.

Artikel 23 Drempelbedrag

Het college behoeft voor de eerste 6 kilometers van de afstand van huis naar school geen vergoeding te verstrekken (zie in dit verband ook artikel 9, eerste lid), tenzij het gaat om een gehandicapte leerling. De kosten van die "drempel" komen voor rekening van de ouders. De drempelafstand mag de gemeente zelf bepalen, maar de genoemde 6 kilometer is wel de meest gangbare en in de rechtspraak geaccepteerde afstand. Het college mag het drempelbedrag opleggen aan ouders met een gezamenlijk inkomen vanaf € 17.700 (peiljaar 1999).

Artikel 24 Draagkrachtafhankelijke bijdrage

De gemeente heeft de vrijheid om zelf te bepalen vanaf welk inkomen een eigen bijdrage wordt geheven. Dit blijft ongewijzigd ten opzichte van de huidige verordening. Aan ouders van een gehandicapte leerling mag de gemeente geen draagkrachtafhankelijke bijdrage opleggen.

Artikel 28 Hardheidsclausule

De wet biedt de gemeente expliciet de mogelijkheid om een hardheidsclausule in de verordening op te nemen (artikel 4, twaalfde lid, van de Wpo, artikel 4, tiende lid, van de Wec en artikel 8.29, vijfde lid, van de Wvo 2020). Net als in de huidige verordening wordt opnieuw gebruikgemaakt van de mogelijkheid om een hardheidsclausule toe te passen (Artikel 28), waarmee maatwerk mogelijk is in uitzonderlijke situaties waarin de toepassing van de reguliere regels zou leiden tot onredelijke of onwenselijke uitkomsten.

Overwegingen van het college

Het college kiest bewust voor de voorgestelde aanpak omdat deze aansluit bij het uitgangspunt om, waar mogelijk, de zelfredzaamheid van leerlingen en ouders te stimuleren. Door te kunnen investeren in begeleiding naar zelfstandig reizen en het gericht toepassen van maatwerk, wordt zowel de zelfstandigheid van leerlingen vergroot als de uitvoerbaarheid en financiële haalbaarheid van het beleid gewaarborgd.

Middelen

De raad stelt jaarlijks budget beschikbaar voor het leerlingenvervoer in de begroting. De vaststelling van de nieuwe verordening biedt op dit moment geen aanleiding om het geraamde budget voor leerlingenvervoer aan te passen. Hoewel de aangescherpte beoordelingscriteria en de grotere focus op de zelfredzaamheid van leerlingen mogelijkheden bieden om kosten te verlagen, wordt verwacht dat de benodigde investeringen in het bevorderen van zelfredzaamheid op korte termijn niet direct zullen leiden tot lagere kosten.

Participatie

Gemeenten in de regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer hebben het leerlingenvervoer gezamenlijk ingekocht. Streven is om zo veel mogelijk uniform te werken. De nieuwe modelverordening van de VNG is op ambtelijk niveau besproken met de gemeenten Haarlem, Heemstede en Heemskerk en waar mogelijk op elkaar afgestemd.

Ook de Adviesraad Wmo en Jeugd is geraadpleegd. De Adviesraad heeft positief geadviseerd over de voorgestelde aanpassingen van de Verordening leerlingenvervoer (zie bijlage 3). Daarnaast verzoekt de Adviesraad het college om een aantal aanbevelingen ter harte te nemen met betrekking tot de uitvoering van de voorgestelde wijzigingen. Deze aanbevelingen worden door het college overgenomen. Het college heeft dan ook positief gereageerd op het advies en de aanbevelingen van

de Adviesraad (zie bijlage 4).

Communicatie

Na vaststelling van de verordening wordt deze gepubliceerd. Daarnaast wordt het aanmeldformulier op de gemeentelijke website aangepast op basis van de wijzigingen in de verordening.

Samenwerking (Heemstede)

Het voornemen is om dezelfde verordening voor te leggen aan de gemeenteraad van Heemstede en Heemskerk. Daarnaast onderzoekt de gemeente Haarlem welke onderdelen van onze verordening zij mogelijk kunnen overnemen bij de evaluatie van hun eigen verordening.

Vervolgproces/evaluatie

Aanvragen voor het schooljaar 2025/2026 worden beoordeeld op basis van de nieuwe verordening. Aanvragen die na de publicatiedatum voor het einde van het schooljaar 2024/2025 binnenkomen, worden eveneens volgens het nieuwe kader behandeld. Voor lopende toekenningen in het schooljaar 2024/2025 blijft de huidige verordening van kracht.

De voortgang van de verordening wordt zorgvuldig gemonitord aan de hand van de feedback van ouders en de vragen die zij stellen. Daarnaast worden de kosten en de uitvoering regelmatig geëvalueerd om te waarborgen dat de verordening blijft aansluiten bij de behoeften van zowel leerlingen als ouders. Indien nodig worden praktische aanpassingen gedaan om de uitvoering van de regeling optimaal te laten functioneren.

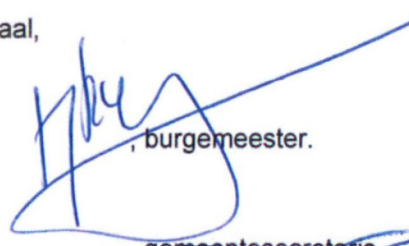
Bijlagen

- Bijlage 1 - Verordening leerlingenvervoer Bloemendaal 2025
- Bijlage 2 - Vergelijking Modelverordening VNG met Verordening Bloemendaal 2025
- Bijlage 3 - Advies van Adviesraad Wmo en Jeugd
- Bijlage 4 - Reactie op advies van Adviesraad Wmo en Jeugd

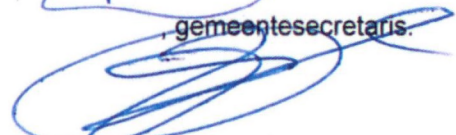
Achterliggende documenten

- Verordening bekostiging leerlingenvervoer Bloemendaal 2022 (2021002313)

Burgemeester en wethouders van Bloemendaal,

, burgemeester.

, gemeentesecretaris.